

Överenskommelse mellan kommunerna i Stockholms län om ärendansvar för personer i hemlöshet

Överenskommelsens parter

Parter är de kommuner i Stockholms län som undertecknat denna överenskommelse.

Bakgrund

Det är den kommun som en person bor och vistas i som är ansvarig för att ge stöd till personen enligt Socialtjänstlagen (SoL). När det gäller en person i hemlöshet, som inte är stadigvarande bosatt någonstans, kan det ibland uppstå svårigheter kring var personen ska söka stöd. I Stockholms län finns det många personer och familjer som saknar stadigvarande boende och flyttar mellan kommunerna i länet. Detta gör att det ibland uppstår skilda meningar mellan kommunerna kring vilken kommun som har ansvar för stöd till personen. Det kan leda till att personer hamnar i kläm eller inte får rätt stöd i tid. För att underlätta för kommunerna att komma överens och sätta personens behov i fokus finns denna överenskommelse som en praktisk vägledning.

Syfte

- Att sätta personens behov i fokus och förhindra att hen riskerar att inte få rätt stöd och hjälp från socialtjänsten på grund av att kommuner är oense om ansvarsfördelningen.
- Att underlätta samverkan och dialog mellan länets kommuner gällande personer som flyttar mellan kommunerna.
- Att minimera riskerna för tvister mellan kommunerna.

Målgrupp

Personer som saknar ett stadigvarande boende eller flyttar från en kommun till en annan kommun i Stockholms län, och söker stöd hos socialtjänsten.¹

Ansvarsfördelning mellan Stockholms läns kommuner

Det viktigaste för att personer inte ska hamna i kläm mellan olika kommuner är att kommunerna har en dialog mellan sig. Vid oklarheter kring ansvarsfördelning och tolkning av denna överenskommelse ska alltid muntlig dialog föras mellan kommunerna med personens behov i fokus. Kommuner ska vid behov också hjälpa personen att komma i kontakt med ansvarig kommun.

I denna överenskommelse regleras hur kommunerna i länet ska avgöra vilken kommun som är ansvarig för att ge stöd, när personen saknar ett stadigvarande boende eller har ett nytt stadigvarande boende i ny kommun.

¹ Personer över 18 år

Definitioner

Vad är vistelsekommun?

Det är den kommun där den enskilde befinner sig när hen ansöker om eller när det på annat sätt framkommer att personen behöver stöd och hjälp från kommunen. Var behovet ursprungligen har uppstått saknar betydelse.

Vad är ett stadigvarande boende?

Enligt denna överenskommelse avses ett boende på minst tre månader. Bostadskontrakt ska finnas i form av förstahands-, andrahands- eller inneboendekontrakt.²

Vad är att vara aktuell hos socialtjänsten?

Enligt denna överenskommelse innebär det att ha en öppen utredning eller en pågående insats hos socialtjänsten. Kontakt med socialjour, utredning om kommundillhörighet eller akut stöd från vistelsekommun innan bosättningskommun är fastställd räknas *inte* som aktuell hos socialtjänsten.

Från vilken tidpunkt räknas ”de tre senaste månaderna?”

Det räknas från det datum då personens ärende har avslutats. Har personen endast ekonomiskt bistånd räknas däremot sista dagen som det senaste beslutet avser.³

När en person utan ett stadigvarande boende söker stöd

Om en person är eller har varit aktuell hos socialtjänsten någon gång de tre senaste månaderna, är det den kommunen som är ansvarig för att utreda och besluta om stöd. Personen ska fortsätta söka stöd hos den kommunen tills personen har fått ett stadigvarande boende i en annan kommun.

Om personen inte har varit aktuell hos socialtjänsten de senaste tre månaderna är vistelsekommunen ansvarig för att göra en utredning av kommundillhörighet.

Utredning av kommundillhörighet

Om en person utan ett stadigvarande boende inte har varit aktuell hos socialtjänsten de senaste tre månaderna ska vistelsekommunen skyndsamt göra en utredning av kommundillhörighet. Det innebär att klarlägga vilken kommun som personen har starkast anknytning till. Den kommun som personen har starkast anknytning till räknas som bosättningskommun och är därmed ansvarig för det stöd och den hjälp som personen behöver (2 a Kap 3§ SoL). Utredningen ska göras i samförstånd med personen och eventuell annan kommun. Kommundillhörigheten avgörs inte av var personen är folkbokförd.

I utredningen ska ingå:

- var personen har bott och vistats den senaste tiden
- personens sociala nätverk och eventuella barns boendesituation
- personens egen uppfattning om till vilken kommun hen har sin starkaste anknytning.

Vistelsekommunen ansvarar alltid för stöd och hjälp till personen tills det är klarlagt vilken kommun som är bosättningskommun och bosättningskommunen har bekräftat att den tar över ansvaret. Vistelsekommunen kan således inte avsäga sig sitt ansvar för personen genom att hänvisa till annan kommun (Prop 2010/11:49, sid 35).

² Utgår från Socialstyrelsens definition av hemlöshet

³ Exempel: Det senaste beslutet är att personen har beviljats bistånd som avser perioden 1 maj till 31 maj, då räknas tidpunkten från 1 juni.

Folkbokföringskommunens ansvar

För personer som saknar stadigvarande boende och vistas på kriminalvårdsanstalt eller sjukhus är folkbokföringskommunen enligt lag ansvarig för stöd och hjälp (2a kap 5§ SoL). Om personen är eller har varit aktuell på socialtjänsten i en annan kommun de senaste tre månaderna, och den kommunen önskar fortsätta sin planering/sina insatser för personen, kan dock den kommunen få ta över ansvaret från folkbokföringskommunen. Detta förutsätter att den insatsgivande kommunen själv önskar få ta över ansvaret från folkbokföringskommunen. Syftet med detta är att upprätthålla kontinuitet i stödet för personen.

Detta gäller personer som:

1. är under kriminalvård i anstalt
2. är under vård på sjukhus eller annan sjukvårdsinrättning på initiativ av annan än kommun
3. som aktualiseras inför avslutning av vård enligt 1 eller 2.

När en person får ett nytt stadigvarande boende i ny kommun

Får en person som varit aktuell i socialtjänsten ett nytt stadigvarande boende i en ny kommun ska personen söka stöd hos den nya kommunen efter en månad. Under den första månaden ligger ansvaret för personens stöd kvar hos utflyttningkommunen. Det innebär att ansvaret kvarstår hos utflyttningkommunen om boendet avbryts innan första månaden är slut. Om personen har en pågående stödinsats utöver ekonomiskt bistånd ska överflytt av ärendet göras enligt 2a kap 10-12§§ SoL.

I de fall där utflyttningkommunen redan på förhand gör bedömningen att personen kan behöva vidare stöd i den nya kommunen ska den nya kommunen informeras om detta behov så att stöd tidigt kan planeras. Detta ska alltid ske med personens samtycke. Detta gäller normalt inte om personen endast har behov av ekonomiskt bistånd, då personen söker stöd månadsvis.

Om bedömning är att personen kommer att ha behov av ekonomiskt bistånd för att betala hyran i sin nya bostad, ska utflyttningkommunen göra en bedömning om den nya bostaden är stadigvarande och anpassad till hushållets förutsättningar. I bedömningen bör kontakt med inflyttningkommunen tas för dialog, förutsatt att samtycke finns. Utflyttningkommunen ska informera personen om att riktlinjerna för ekonomiskt bistånd kan se olika ut i olika kommuner och därför kan bedömningarna skilja sig åt. Inflyttningkommunen ska i sin bedömning av skälig boendekostnad ta särskild hänsyn till hur barnens situation påverkas och familjens övriga möjligheter att bryta en långvarig bostadslöshet.

Situationer där utflyttningkommunen har ett större ansvar.

- I de fall personen genom placering flyttar till försökslägenhet eller träningslägenhet i annan kommun behåller den placerande kommunen ansvaret för samtliga biståndsinsatser till dess att kontraktet övergår till den boende.
- Den kommun som beslutar om placering av vuxna enligt LVM och SoL behåller ansvaret för alla insatser tills vården är avslutad samt att placeringen och öppenvården, föranledd av placeringen, upphört. (För vård enligt LVM har placerande kommunen även ansvaret för eventuell eftervård och uppföljning enligt 30 § LVM).
- Enligt 11 kap 4§ SoL har den socialnämnd som påbörjat en utredning enligt 11 kap 1-2§ SoL och ärendet avser vård av personer med missbruk, skyldighet att slutföra en utredning och fatta beslut i ärendet. Den nya bosättningskommunen är skyldig att på begäran bistå i utredningen. Första stycket gäller inte om den nya bosättningskommunen samtycker till att ta över utredningen av ärendet.

Vad händer om kommunerna inte kommer överens?

Meningsskiljaktigheter gällande ansvarsfördelning ska i första hand lösas av parterna själva med stöd av denna överenskommelse. Tvist på rättslig väg ska i största möjliga utsträckning undvikas.

I de fall tvist inte kan undvikas kan kommunen ansöka om överflyttning av ett ärende hos Inspektionen för vård och omsorg (IVO). För att kunna göra detta behöver den kommun som anser att handläggningen av ett ärende ska flyttas över, först ha skickat en skriftlig begäran till den andra kommunen enligt 2 a kap. 10 § SoL. Det är inte möjligt att ansöka om överflyttning till IVO när det gäller ärenden om ekonomiskt bistånd.

Giltighetstid, anslutning och uppsägning

Denna överenskommelse börjar gälla den 1 september 2020 och gäller till dess att överenskommelsen sägs upp eller omförhandlas. Kommunens beslut om antagande är att likställas med undertecknande av överenskommelsen. Protokollsutdrag skickas till Storsthlm.

För en kommun som ansluter sig till överenskommelsen efter 1 september 2020 gäller överenskommelsen från datum för beslut om antagande.

Uppsägningstiden är sex månader från att en formell uppsägning inkommit. Uppsägning av överenskommelsen görs skriftligt till Storsthlm som meddelar övriga kommuner. Om en kommun säger upp överenskommelsen fortsätter överenskommelsen att gälla för övriga kommuner.

Uppföljning

Erfarenheter från denna överenskommelse ska kontinuerligt följas upp av Storsthlm. Storsthlm ska erbjuda ett forum för kommunala representanter att dela erfarenheter och diskutera samverkan kring personer i hemlöshet 1-2 gånger per år.